

Limba română. Fapte ale spiritului?

Adrian Lesenciuc

(continuare din pagina 6, Bastionul Țesătorilor) În ceea ce privește dovezile de spirit, ele nu au încetat să apară. Românul se retrage într-o cochilie, într-un ritual al „închiderii gasteropodice” (Lucian Blaga), ca strategie de închidere a culturii la provocările exterioare. O închidere în care viețuiește într-un timp anistoric (sau preistoric, lăuntric și adânc, ne dumirește A.I. Brumaru), într-un *chronos adilos*, ființa etnică. Adică un timp în care se întovărășește cu mitul, în care noi ne căutăm originea uitată de istorie într-un fantasmatic mileniu II mykenian, într-un spațiu sud-est european al culturii ante-elene. Un spațiu (în înțelesul implicit și al temporalului) care ne-a născut deopotrivă locuitori ai unui teritoriu (pelasg) întinzându-se între nord-vestul bazinului mediteranean și arcul închis al Carpaților. Din care arc ar fi coborât acea strălucită civilizație, acel întreg ce cuprindea deopotrivă spiritul thrac, spiritul grec și cel phrygian. Iar căutarea noastră în acel spațiu e de fapt neschimbata căutare elină, heraklitică. Și dacă mentalul nostru comun poate fi probat prin zestrea mitică, adevărata moștenire păstrată

peste veacuri rămâne totuși limba. Căci zeii care au pășit cândva spațiul pelasg s-au retras acum în limbă. Care, chiar în urma infuziei de termeni de origine latină, a reușit să se păstreze unitară și diferită, atât în vorbirea curentă cât și, mai ales, în acea zonă în care coborârea în mit e mai la îndemână: în toponimie. „*Onomastica unei țări de o întindere oarecare*, notează B. Petriceicu Hasdeu, *constituă în totalitatea sa un dicționar mult mai voluminos decât dicționarul cel mai complet al graiului comun de acolo*.”¹. Acum, într-un areal plăsmuit de limbă, ne putem întoarce la ființa formelor vii din zorii civilizației sud-est europene. Întoarcerea e necesară pentru că e

unica lege ce guvernează ființa, dincolo de istoricitatea sa, și singura care o călăuzește spre totalitatea ce sălășuiește în interiorul părții. Totalitatea aceea pelasgă a mileniului II mykenian trăiește încă în și prin limba și cultura română. Întru ea, m-ar corecta Noica, - purtând, așadar, o generalitate mai adânc activă decât orice altă conjuncție. Deopotrivă cu ea, într-un câmp logic în care întregul este în parte poate mai ditai decât în vastitatea sa, creionată de zei. În care, după logica lui Hermes, partea nu se poate subordona întregului (ținând cont și devenirea ființei), ci este **întru** el. De altfel, întregul pelasg (implicit

¹ Petriceicu Hasdeu, Bogdan, *Etymologicum magnum Romaniae*. București: Editura Minerva, Colecția Biblioteca pentru toți, partea I, 1970, p.19;

falanga latină), nu ar fi fost niciodată exterioare părții, ființei românești, clădită pe temelia dacă. A privi în devenire lineară, a ființei din ființă și nu într-o ființă, vom fi mereu căutătorii unei origini. E în afara oricărei intenții logice. Originea se află mereu în ființa care devine. Ființa nu se poate rupe de ea. Iar ființa românească, în contorsionarea sa gasteropodică, alunecă interior spre acel mereu de neatins spațiu al spiralei (așa avea să numească Pârvan spațiul românesc) în care, deopotrivă zei și oameni, deopotrivă ființe bipede și entități ale celui de-al patrulea regn, cum afirma Saussure, cuvintele adică, conviețuiesc.

Întoarcerea în propria găoace, poate aparent un gest de protecție, înseamnă și ruperea de logica inerției; a te întoarce la mitul formator nu înseamnă anularea devenirii. Doar că devenirea presupunând întoarcere, ca synaethismul lui Noica, se petrece în cerc, fără a cădea însă în circularitate. E o pulsație, e pulsația care dă viață culturii române. Și în care, întregul și partea, universalul și etnicul, îmbinate, conviețuiesc după cum ne arată filosoful A.I. Brumaru: „*O notă caracteristică (chiar una de eminență) e - nimeni nu neagă acest lucru - universalitatea, sensul ei ecumenic, dar un alt sens al universalității - tot fundamental, dar mai întâi de toate real - e etnicitatea. De altfel, ca spiritul în ecumenicitatea sa să fie real, autentic, și să și dureze, trebuie ca etniile (cum poate ne-o povestește spiritul Vavilonului) să existe în cursul lumii; chiar dacă s-ar putea ca, odată și odată, acelea, națiunile, să sufere o transfigurare în sensul universalității, al principiului (ființa ca ființă)*.”².

² Brumaru, Aurel Ion, *Despre ființa românească*, București: Editura Viitorul românesc, 2001, p.128;

Pagina 8 (Turnul Lemnarului):

Hussain al Sharoufi,
O limbă cu o expresivitate morfologică deosebită

Jorge Luiz Antonio,
Poezia vizuală ...

<http://www.ascedu.ro/revista.html>

Traseul de lectură:

